

א. י. בראוור

זכר לבוני זכרון יעקב

(אחרי מטתו של ישעיה קרניאל ז"ל)

את עזמות בעל ההלצות ידעו רבים מאד בארץ, אבל רק מעטים מחוגי הסופרים שמעו שמר קרניאל, בן לחלוצי זכרון יעקב ואחד מגדולי הרואי שונים של אם המושבות בשומרון, התחבט כתיסר שנים בהיבור ספר זכרון לבוני זכרון יעקב. איני יודע כמה הצליח בפעולתו זו ואף חוששני שעבור דה זו לא התאימה לעטו ולכח התמדתו של סופר, אשר כל ימיו רדף אחרי אפקטים קלים, אבל זאת אדע שזכרון יעקב חייבת לעצמה ולעם ישראל, לדורנו ולדורות הבאים, להקים מצבת זכרון למיסדיה ולבוניה, לדור ראשון ולדור שני. לראשון לציון קרה גם גדול ואיש אחד גטל על שכמו את כל גטל העבודה שלא על מנת לקבל פרס, ולא רק זה אלא גם חפש ומצא מקורות נאמנים להוצאות הספר רב הכמות והאיכות ברוב הדר ותפארת, אבל גסים אינם מעשה יום-יום ומקום-מקום ואין לסמוך על הנס ואין לקבור את רעיון ספר הזכרון עם קבורת האיש שטפל בו. והנה השעה דוחקת: מחלוצי שנות תרמ"ב לא נשארו עוד אלא עד כדי לספור באצבעות יד אחת, ואף מבני הדור השני הוזמנו כבר רבים לחיי עולם. אין לדחות את ספר הזכרון לבוני זכרון יעקב לימים כתקונם, יש לנצל את הנסיון שבחבור ספר ראשון לציון וספר פתח תקוה כל עוד בעלי הנסיון עלי אדמות. מה שאפשר לעשות היום בקלות בעזרת אנשים שהשתתפו בהנחת היסודות לא יעשה אחרי שנים מעטות בידי חוקר ותיק שלא ראה את הראשונים. ולא רק זה אלא גם החומר הולך ומתפור, הולך ואובד ויש לאספו ולרכזו במקום בטוח אחד. יואילו נא נטורי קרתא של זכרון יעקב להכנס פעם לארכיונו של רבי דוד יודלביץ בראשון לציון ויראו מה אסף בן רומניה כמותם, ישיש שבור ורצוף זה, לזכר בוני ראשון ולכבוד הנדיב וידעו מה גם חובתם המה לאלה שהורישו להם כפר גדול ועשיר, וביחוד מה חובתם לזכרו של בנימין רוטשילד. כעת הרגע האחרון לאסוף את "אגלי הזיעה ונטפי הדם" אשר הרוו את אדמת הטרשים של זימארין והפכוה לזכרון יעקב, תאוה לעין כל יהודי חובב ארצו.

על כל כפר אפשר לדרוש את השבח שמשבחים בו בתולה צנועה: כל מה שקולה נשמע פחות בחוץ סימן טוב לה. קולה של זכרון יעקב לא נשמע בצבור, בעתונים שמה נזכר רק לעתים רחוקות, כעת עליה לצאת מגדרה ולהודיע לקהל המחכים, מתי נזכה בספר לבוני זכרון יעקב. על מדפי "כרמל מזרחי" עומדים בקבוקי היין הזכרי רוגי המשומר על יד בקבוקי ראשון, במדפי ספר ריגו שמרנו על יד הספר על ראשון מקום מכובד לספר על זכרון, ואנו מצפים שידמה לו בערכו. על קברו של מר קרניאל לא קמצו הזכרוננים בדברי שבח וכבוד, אבל רק אז יהיה זה כבוד של אמת, אם ימשיכו בספר הזכרון בו הגה המנוח ויביאוהו לידי גמר טוב. יוכיח נא הדור העובר בשנת תש"ג שבן נאמן הוא לחלוצי תרמ"ב לא רק בדבורים נאים בשעת התרגשות אלא גם במאמץ של ממש.